

KEPES ANDRÁS

**IGAZAD
VAN**

Hogyan értsük meg egymást egy
önmagával meghasonlott világban?

Op!en Books

Fekete elment a bölcshöz, és hosszan fejtegette, hogy csak az a jó, az igazságos és a tisztességes, ami fekete. A bölcs türelmesen meghallgatta, hófehér szakállát lassan végigsimította, ahogy a bölcsök szokták, majd azt mondta: Igazad van! Másnap Fehér ment el a bölcshöz. Fehér azt bizonygatta, hogy csak az a jó, az igazságos és a tisztességes, ami fehér. A bölcs őt is türelmesen végighallgatta, ismét végigsimította a szakállát, és neki is azt mondta: Igazad van! A bölcs tanítványa, aki mindkét beszélgetést hallotta, meglepődve kérdezte tudós tanítóját: Mester, hogyan lehetséges, hogy Fekete és Fehér pontosan az ellenkezőjét mondták, és te mégis mindkettőjüknek azt felelted, hogy igaza van? Neked is igazad van, közölte a bölcs. Aztán az elképedt tanítványnak még hozzáfűzte: Te talán úgy gondolod, lehet és érdemes vitatkozni azokkal, akik a színes világot csak fekete-fehérben látják?

KETTÉHASADT VILÁG

Mi lehet az oka, hogy némelyek képtelenek elfogadni az övéktől eltérő véleményeket, míg mások igyekeznek a dolgokat több oldalról megvizsgálni és megérteni mások igazságát is? Magamat az utóbbiak közé sorolom, bár az elfogultságaimat természetesen én sem tudom teljesen kizárni. A szemlélődő lelkialkatnak – ahogy magamat alig titkolt rokonszenvvvel jellemzem – egyszerre van előnyös és hátrányos oldala. Az előnyös, a környezetem számára legalábbis, hogy nehezemre esik bárkit szívből utálni. Ugyanis azonnal kutatni kezdem az ellenszenvem indokait, és a vége többnyire az lesz, hogy megértem az illetőt. A magam szempontjából viszont éppen ez a hátránya is. Hiszen, ha valakinek mégis sikerül kiváltani belőlem a zsi-geri ellenszenvet, akkor a rutinos gyűlölködőkre jellemző megkönnyebbülés és felsőbbrendűségi érzés helyett én szégyenkezem. A személyiségemen

túl ennek alighanem az az oka, hogy különböző kultúrákban élve, később dokumentumfilmesként, majd íróként gyakran rákényszerültem, hogy megértsem az eltérő emberi szempontokat. Azonban amikor nem tudok összebékíteni magamban két szembenálló igazságot, akkor szemlélődő alkat ide vagy oda, bennem is fortyog az indulat, bosszant a tanácstalanságom.

A pénztárnál álltam a kis élelmiszerboltban. Éppen fizetni készültem, az üzletvezetővel váltottam néhány szót, amikor belépett egy idős asszony. Az üzletvezető elállta az útját, és felhorkant:

– Megmondtam magának, hogy ide nem jöhet többet! – közölte.

Az asszony apró bogárszemei ijedten ugráltak, nagyot nyelt, sovány nyakán a műgonddal horgolt, kirojtosodott fekete gallérkája fölött megfeszültek az ínak, de nem felelt. Megszégyenülten toporgott pár másodpercig, aztán megfordult, és kiment a boltból. A bolt bejárata előtt néhány méterre tanácstalanul megállt, mint aki nem érti pontosan, mi történt, várakozva pislogott, hátha meggondolja magát az üzletvezető.

– Ne haragudjon, hogy tilthatja meg bárkinek, hogy itt vásároljon? – kérdeztem megütközve a fiatal férfit.

– Megvan rá az okom! És ezt ő is tudja! – felelte ingerülten.

A pénztárosnőre néztem.

– Lopott a néni? – kérdeztem sűgva.

A pénztárosnő szomorúan ingatta a fejét.

– Nem lopott, hanem összefosta magát itt a bolt közepén – vágott közbe az üzletvezető. – Még bele is lépett, és végigtrappolt a szaros cipőjével a bolton. A vevők öklendeztek, és velem veszekedtek. Ki kellett üríteni az üzletet, míg felmostuk fertőtlenítővel.

– Nyilván nem szándékosan tette. Bizonyára beteg volt, látszik szegényen az időskori leépülés – igyekeztem mentetetni a szerencsétlen asszonyt.

– Uram, ez egy élelmiszerbolt! Fossa össze magát máshol! Még szerencse, hogy a vevők nem jelentettek fel minket az ÁNTSZ-nél, mert akkor bezárják a boltot, engem meg kirúg a tulaj. Nekem is van két gyerekem, akiket el kell tartanom!

Fizettem, kimentem az üzletből, és odaléptem a lehajtott fejű asszonyhoz.

– Tessék elmondani, mit szeretett volna vásárolni, én megveszem magának és kihozom.